

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Yttrande

Ert dnr: U2020/03053/UH
Dnr LNU: 2020/1827-2.10.1

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande avseende ändringar i högskolelagen för att främja den akademiska friheten och tydliggöra lärosätenas roll för det livslånga lärandet

Utbildningsdepartementet har utifrån delar av Styr- och resursutredningens förslag i betänkandet En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6) tagit fram en promemoria som föreslår ändringar i högskolelagen (1992:1434) i syfte att dels främja och värna den akademiska friheten som förutsättning för utbildning och forskning av hög kvalitet, dels att tydliggöra universitetens och högskolornas ansvar för det livslånga lärandet.

Linnéuniversitetet har av utbildningsdepartementet ombetts inkomma med yttrande på promemorian. I det följande ger Linnéuniversitetet sitt remissvar.

Sammanfattning

Linnéuniversitetet ställer sig bakom det remissvar som författats av SUHF och betonar vikten av att den akademiska friheten skrivs in i högskolelagen, men även att statens ansvar synliggörs och att utbildningens frihet tydligare uppmärksammas. Vidare innebär inskrivandet av det livslånga lärandet i högskolelagen en inskränkning av lärosätenas autonomi och ytterligare uppmuntran av detta redan prioriterade område bör hellre understödjas genom ökade statliga anslag.

Akademisk frihet

Linnéuniversitetet välkomnar att den akademiska friheten som generell princip tydligare skrivs in i högskolelagen. Lärosätet instämmer till fullo i vikten av att stärka och synliggöra den akademiska friheten i en tid då en sådan frihet inte kan tas för givet i vår omvärld. Samtidigt är det viktigt att även statens ansvar tydliggörs i lagen och lärosätet ställer sig därför bakom det förslag till ändring i skrivelsen som framkommer i SUHF:s remissvar. Förändringen gäller inte bara i utan också för verksamheten och är en fråga för såväl lärosäten som stat och andra finansiärer.

Den akademiska friheten är mångbottnad och begreppet inrymmer såväl lärosätets autonomi som den individuella friheten inom forskning, utbildning och samverkan. Styr- och resursutredningen utgår i detta sammanhang ifrån den individuella akademiska friheten inom såväl forskning som utbildning. Linnéuniversitetet delar

SUHF:s önskan om en mer långtgående formulering där även utbildningens frihet framhålls i lagtexten. Nuvarande förslag innebär att lagtexten placeras under forskning (6§). Eftersom frågan om akademisk frihet rör hela verksamheten är det lämpligt att bestämmelsen får en annan placering.

Införandet av akademisk frihet i lagtexten ger också anledning att föra en mer långtgående diskussion kring definitionen av begreppet och eventuella målkonflikter mellan olika parter. Förarbetena till en ny lagstiftning om akademisk frihet behöver innehålla en tydligare definition av begreppet akademisk frihet samt en vägledande diskussion angående vilka konsekvenser regeringen avser att lagstiftningen ska kunna leda till. Det är också önskvärt att arbeta för en ytterligare förstärkning av den akademiska friheten så att den i förlängningen grundlagsskyddas.

Det livslånga lärandet

Det livslånga lärandet är redan idag en prioriterad fråga för lärosätena. Linnéuniversitetet delar emellertid SUHF:s uppfattning att den skrivelse som föreslås i promemorian innebär en inskränkning i lärosätenas autonomi. I stället kan och bör önskemål om ökad prioritering av det livslånga lärandet kanaliseras genom regeringens anslagstilldelning, så att lärosätena i högre utsträckning får förutsättningar att utföra sitt uppdrag. För att undvika en konkurrenssituation mellan olika typer av utbildning bör ett ökat åtagande för livslångt lärande med särskild betoning på fort- och vidareutbildning därför åtföljas av en höjning av takbelopp från stat till lärosäte.

Akademisk frihet är en förutsättning för akademisk utveckling och ett livslångt lärande, men för att upprätthålla såväl akademisk frihet som livslångt lärande krävs att lärosätena ges rätt ekonomiska förutsättningar.

Peter Aronsson, rektor
Linnéuniversitetet